

שיעור 3

זכויות בחוקי היסוד:

בחוק יסוד כבוה"א – הזכויות המנויות במפורש :

- סעיף 2 אומר שאסור לפגוע בחייו, בגופו או בכבודו של אדם באשר הוא אדם (כאן יש בקשה מהמדינה לא לפגוע בנו)
- סעיף 4 אומר שכל אדם זכאי להכנה על חייו, גופו ועל כבודו. (פה מבקשים מהמדינה הגנה).
- סעיף 3 – אסור לפגוע בקניין של אדם.
- סעיף 5 – אסור לנטול להגביל את חירותו של אדם ממאסר, מעצר, הסגרה ובכל דרך אחרת.
- סעיף 6 – יציאה מן הארץ/כניסה לארץ.
- סעיף 7 – פרטיות וצנעת הפרט.

את שאר הזכויות אפשר לגזור מהמילה כבוד המצוינת בסעיפים 2+4, למשל חופש הביטוי, הוצאת דיבה נגזרות משם.

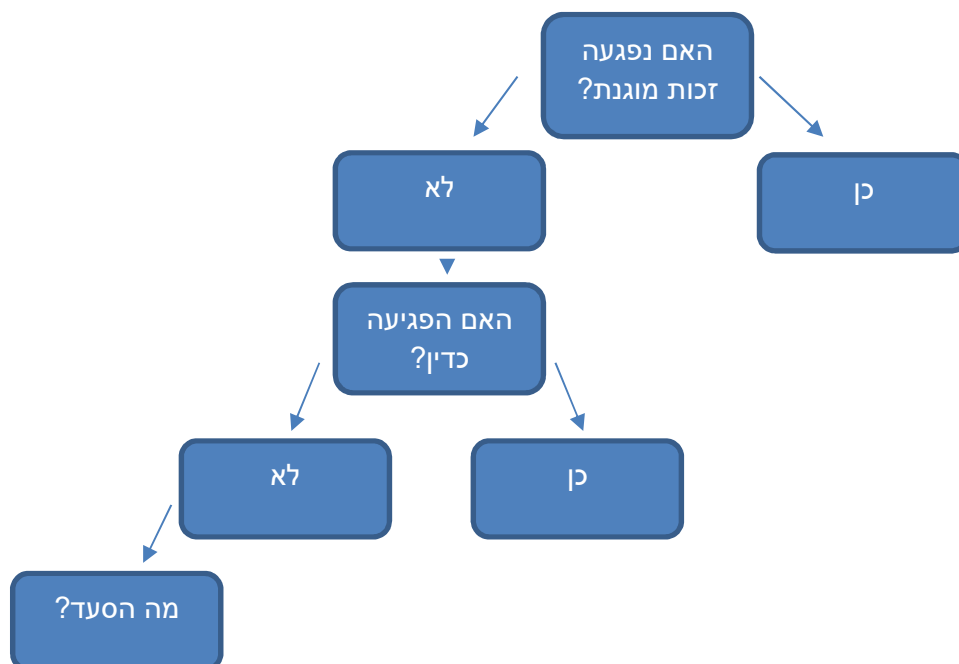
בית המשפט נתן פרשנות למילה כבוד – איסור על השפלה, הוצאת שם רע, אפליה. השופט ברק אמר שגם הכוונה בכבוד – זה אדם שמקבל החלטות, אדם שאדון לגורלו. לכן יש לנו זכויות שאינן מנויות אלא נגזרות מהמילה כבוד: חופש ביטוי, חופש דת, שוויון, חופש להתאגד וזכות להקים משפחה. – רשימה זו אינה סגורה, בית המשפט תמיד יכול להוסיף זכויות. הזכויות הן המנויות והן הלא מנויות חסינות באותה רמה, מעמדן שווה.

בחוק יסוד ח"ע – סעיף 3 - חופש עיסוק מתכוון לכלל אזרחי ותושבי המדינה.

קיום מינימלי בכבוד - זוהי דוגמא לזכות שאינה מנויה שנוספה בגלל פסק דין בג"ץ 366/03 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר(2005).
חוק זה באחריות המדינה, והמדינה צריכה להשלים למי שאין.

פגיעה בזכויות המעוגנות בחוק היסוד

אפשר לפגוע בזכויות בתנאי שהפגיעה עומדת בפסקת ההגבלה. תרשים הזרימה לבחינת הפגיעה:

בשלב ראשון בודקים – האם נפגעת זכות מוגנת .

- בשלב שני – אם הזכות נפגעה צריך לבדוק האם היא עומדת בתנאי פסקת ההגבלה . (אם כל התנאים מתקיימים , הפגיעה היא כדין , מספיק שאחד לא מתקיים – הפגיעה לא כדין). ואלו הם:
- צריך לבדוק שקודם כל הפגיעה נעשתה באמצעות חוק.
 - האם החוק הפוגע הולם את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית.
 - האם החוק הפוגע נועד לתכלית ראויה.
 - מידתה של הפגיעה בזכות אינה עולה על הנדרש (יסוד המידתיות).

בפ"ד לשכת מנהלי השקעות נקבע שיסוד המידתיות מורכב מ3 יסודות :

- א. קשר רציונאלי(זיקה) בין האמצעי הפוגע לבין התכלית הראויה –לא תמיד הקשר הרציונאלי הוא וודאי , מספיק שיש סיכוי גבוה .
- ב. האמצעי הכי פחות פוגע, צריך לוודא שאין אלטרנטיבה אחרת פחות פוגעת – מתי שהשגנו את המטרה עוצרים .
- ג. התועלת מהחוק תהיה יותר גדולה מהנזק .

* שלושת היסודות מצטברים , במידה ולא שלושתם מתקיימים מתבצעת פגיעה ביסוד המידתיות.

- צריך לציין ליד יסוד המידתיות בפסקת ההגבלה את פ"ד לשכת מנהלי השקעות שבו נקבעו שלושת התנאים לקיום יסוד זה.

הסעדים שיש לציין במידה וחוק אינו עובר פסקת הגבלה/ התגברות/ מבחני מישראל:

1. החוק יבוטל.
2. החוק ישעה ויוחזר לכנסת לתיקון.
3. יבוטלו רק הסעיפים הבעייתיים בחוק.

תגיות – פסקת הגבלה, זכויות מנויות, זכויות שאינן מנויות, פסק דין לשכת מנהלי השקעות, סעדים